

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ સમક્ષ

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૧૨/૧૯૯૭

મંજૂરી અને સહિ માટે:

નામદાર ન્યાયમૂર્તિ એ. એસ. સુપેહિયા

અને

નામદાર ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિશા એમ. ઠાકોર

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	હા	

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

કાળુભાઈ અમરશી અધારા

ઉપસ્થિતિ:

સુશ્રી વૃંદા શાહ, એપીપી અપીલકર્તા નંબર ૧ માટે.

શ્રી નીરજ સોની (૩૪૩૩) વિરોધી (ઓ) / પ્રતિવાદી (ઓ) નં. ૧ માટે

કોરમ:નામદાર ન્યાયમૂર્તિ એ. એસ. સુપેહિયા

અને

નામદાર ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિશા એમ. ઠાકોર

તારીખ :૦૭/૦૪/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા:નામદાર ન્યાયમૂર્તિ એ. એસ. સુપેહિયા)

૧. અપીલકર્તા-રાજ્ય દ્વારા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ (સંક્ષિપ્તમાં "સી.આર.પી.સી.") ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી વર્તમાન અપીલ, ૧૯૯૫ ના સેશન્સ કેસ નં. ૧૨૦ માં પસાર થયેલા નિર્દોષ ઠરાવવાના ચુકાદા અને આદેશ વિરુદ્ધ છે, જેમાં વિદ્વાન અધિક સેશન્સ ન્યાયાધીશ, જામનગર (હવે પછી "ટ્રાયલ કોર્ટ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) એ પ્રતિવાદી-

આરોપી કાલુભાઈ અમરશી અધારાને ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (સંક્ષિપ્તમાં "આઈપીસી") ની કલમ ૩૦૨ અને ૪૮૮(એ) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે નિર્દોષ ઠેરવ્યા છે.

૨. મૃતક-જશુબેન દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલ આંક-૧ અને ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ની ફરિયાદમાં દર્શાવેલ આરોપ મુજબ સરકારી વકીલનો કેસ એ છે કે ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ના રોજ મૃતકે તેના પતિને નવરા બેસી રહેવા અને કામ પર ન જવા માટે ઉશ્કેર્યા બાદ આરોપી ગુસ્સે થઈ ગયો અને લાત અને મુક્કા મારીને માર માર્યો અને ટીન તથા બોટલમાંથી તેના પર કેરોસીન રેડીને આગ લગાડી દીધી.

૩. આ ઉપરાંત મૃતક (ફરિયાદી) દ્વારા તા. ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ની ફરિયાદમાં જણાવવામાં આવેલ છે કે આરોપી દ્વારા આગ લગાડ્યા બાદ તે ખુલ્લી જગ્યા (ફળિયા)માં દોડી ગઈ હતી અને તેની બૂમો સાંભળીને આજુબાજુના લોકો પણ ત્યાં એકઠા થઈ ગયા હતા અને તે સમયે તેના પતિ-આરોપીએ તેના પર રજાઈ નાખી આગ ઓલવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને તે સમયે તેની ભાભીઓ-ભાનુંબેન બાબુભાઈ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦) અને રાજુબેન ભૂપત (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪) પણ આજુબાજુના વિસ્તારમાંથી અન્ય લોકો સાથે આવી પહોંચી હતી, જેમણે તેને બચાવી લીધી હતી અને ત્યારબાદ આરોપી દ્વારા

એક છોટુગર સમગર (મહારાજ) (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧) સાથે હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવી હતી.તેણે જણાવ્યું હતું કે આ ઘટનાને કારણે તેના ચહેરા, હાથ, છાતી અને પેટ પર પણ દાઝી જવાથી ઈજાઓ થઈ છે.તેણીએ આરોપ લગાવ્યો છે કે તેના પતિ, જે નવરા બેઠા હતા અને દારૂ પીવાની આદત ધરાવતા હતા, તેઓ ગુસ્સે થઈ ગયા હતા અને તેના પર કેરોસીન રેડીને આગ લગાડી દીધી હતી.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદ નોંધાવતી વખતે તેઓ સભાન હતા.આ ફરિયાદ પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર, સિટી “બી” ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, જામનગર દ્વારા નોંધવામાં આવી છે.આંક-૩૫ પરની ફરિયાદમાં તેના જમણા પગની છાપ પણ છે.તેમાં ૧: પર એક ડૉક્ટરનું સમર્થન પણ છે.૧૫ બપોરના, જેમણે પ્રમાણિત કર્યું છે કે “દર્દી સંપૂર્ણપણે સભાન છે અને સમય સ્થળ વ્યક્તિ પર સારી રીતે લક્ષી છે.આમ, આને મૃતકની “મરણોન્મૂખ નિવેદન” તરીકે ગણી શકાય.

જ. સરકારી વકીલે દસ્તાવેજી તેમજ પ્રત્યક્ષ પુરાવાના આધારે આરોપને ઘરે લાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, જો કે, ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને ગુનામાંથી મુક્ત કર્યો છે, જેના માટે તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.આરોપીનો ગુનો સાબિત કરવા માટે સરકારી વકીલે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કુલ ૧૭ સાક્ષીઓ અને ૧૯ દસ્તાવેજી પુરાવાઓની તપાસ કરી છે.આરોપીએ પોતાના બચાવમાં આંક- ૬૨ થી બચાવ પક્ષના સાક્ષી – શાંતાબેન જાદવભાઈની પણ તપાસ કરી છે.

૫. વધુમાં, અધિક સરકારી વકીલ કુ.વૃંદા શાહે શરૂઆતમાં જ આ કોર્ટનું ધ્યાન આંક ૧૮ થી એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૦૩) દ્વારા નોંધાયેલ મૃત્યુ ઘોષણા તરફ દોર્યું હતું – આંક ૧૬ થી હિરેન ચંદ્રકાંત પુરોહિત દ્વારા નોંધાયેલ મૃત્યુ ઘોષણામાં સ્પષ્ટપણે ગુનામાં આરોપીની સંડોવણી સ્થાપિત કરવામાં આવી છે.તેણે રજૂઆત કરી છે કે મૃતકે તેના પર કેરોસીન રેડવા અને તેને આગ ચાંપવામાં આરોપીને આભારી ભૂમિકાને મજબૂત રીતે વિસ્તૃત કરી છે.

૬. વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ એ પ્રથમ સારવાર કરનાર ડૉક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) ડૉ. નવીનચંદ્ર કાનજીભાઈ હરિયા પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જેમની આંક ૧૧ પર તપાસ કરવામાં આવી છે અને તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે મૃતકને ૧૦ વાગ્યે હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવ્યો ત્યારે તેમણે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી હતી.૪૦ ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ના રોજ સવારે, તે સંપૂર્ણપણે સભાન હતી.તેમણે ડૉક્ટર દ્વારા નોંધાયેલા ઇતિહાસ અને તબીબી દસ્તાવેજોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે.(ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪) દ્વારા નોંધાયેલા ઇતિહાસનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે, ડૉ. હર્ષ પ્રભાકર ત્રિવેદીએ આંક-૪૧ પર રજૂઆત કરી છે કે મૃતકે વર્ણવેલા ઇતિહાસમાં પણ તેના પર કેરોસીન રેડવામાં અને પછી દિવાસળીથી સળગાવવામાં આરોપીની ભૂમિકાનું વર્ણન કરવામાં

આવ્યું છે, જેને મરણોન્મૂળ નિવેદન તરીકે ગણી શકાય છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ત્યારબાદ તેણે આગ ઓલવવા માટે તેને ઘાબળાથી ઢાંકી દીધી હતી અને આ પ્રક્રિયામાં આરોપી પોતે તેના બંને હાથ પર દાઝી ગયો હતો. તેમણે ઇતિહાસનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને વધુમાં જણાવ્યું છે કે આ પુરાવા એ પણ દર્શાવે છે કે મૃતક સ્વસ્થ મનની સ્થિતિમાં હતો. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તેમણે આંક-૩૫માં ફરિયાદને એવું નિવેદન આપીને ટેકો આપ્યો છે કે જ્યારે આંક-૩૫માં ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી ત્યારે તેમણે એવું સમર્થન કર્યું હતું કે મૃતક યોગ્ય માનસિક સ્થિતિમાં હતો.

૭. વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલએ આંક-૧૨ પરના પ્રમાણપત્રનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, જે ડૉ. એન. કે. હરિયા, (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) દ્વારા આપવામાં આવેલ ઇજાનું પ્રમાણપત્ર છે અને રજૂઆત કરી છે કે ૧૬.૦૮.૧૯૯૬ના પ્રમાણપત્રમાં જાણવા મળે છે કે મૃતકને તેના પતિ એટલે કે આરોપીએ તેના પર કેરોસીન છાંટીને સળગાવી દીધી હતી અને ૬૦% થી ૬૫% સુધીની ઊંડી બળી ગયેલી ઇજા હતી.

૮. વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલએ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨ના નિવેદનનો વધુ ઉલ્લેખ કર્યો છે. ૧૨), એક સામાજિક કાર્યકર - સાવિત્રીબેન હરીશભાઈ મકવાણા, જેની આંક-૩૪ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, અને તેમણે

રજૂઆત કરી છે કે તેમને તપાસ અધિકારી દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમની હાજરીમાં ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તેમણે ફરિયાદી પક્ષના કેસને પણ ટેકો આપ્યો છે.

૯. પરાક્રમસિંહ કાનુભા જાડેજા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૩)ની જુબાની પર વધુ આધાર રાખવામાં આવે છે, જેમની તપાસ આંક-૩૮ પર કરવામાં આવી છે, જેમની હાજરીમાં આંક-૩૫ પર ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી.એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તેમણે પણ ફરિયાદી પક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો છે.

૧૦. વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલએ તપાસ અધિકારી - બેદીદાન કિશનદન ચરણ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૫) ના પુરાવા પણ ટાંક્યા છે, જેની આંક- ૪૫ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, જેણે આંક- ૩૫ પર ફરિયાદ પણ સાબિત કરી છે.

૧૧. આંક- ૫૫ પર સ્ટેશન ડાયરીની એન્ટ્રીનો ઉલ્લેખ કરતાં, વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલએ એ રણજિતસિંહ નાગભા રાણા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૬)ની જુબાનીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેની આંક- ૫૪ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, જેણે એન્ટ્રી નંબર ૬૦ નોંધ્યો છે, જેમાં ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ ના રોજ બનેલી ઘટનાનો ઉલ્લેખ છે અને ઘટનાની જાણ તેમને ૧૨ વાગ્યે કરવામાં આવી હતી.૦૦

વાગ્યા.ટ્રાયલ કોર્ટના તારણોનો ઉલ્લેખ કરતાં, વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલએ રજૂઆત કરી છે કે તે વિકૃત છે અને એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોને બાજુ પર રાખવામાં આવે.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે મરણોન્મૂખ નિવેદનઓ પર અવિશ્વાસ કરીને આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે અને તેથી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે મરણોન્મૂખ નિવેદનને અવગણીને ગંભીર ભૂલ કરી છે.આમ, એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલી નિર્દોષતાને રદ કરવામાં આવે અને બાજુ પર મૂકવામાં આવે.તેણીની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલએ લક્ષ્મણ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, (૨૦૦૨) ૬ એસ.સી.સી. ૭૧૦ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે એકવાર મરણોન્મૂખ નિવેદન ઉત્કૃષ્ટ ગુણવત્તાની હોવાનું જણાય, તો પછી કોઈ વધુ સમર્થનની જરૂર નથી.

૧૨. ઉપરોક્ત રજૂઆતો અને રાજ્ય સત્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલી વર્તમાન અપીલનો વિરોધ કરતી વખતે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી નીરજ સોનીએ રજૂઆત કરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલી નિર્દોષતામાં દખલ કરવામાં ન આવે કારણ કે તે જ ચશ્મદષ્ટિ તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાની પ્રશંસા કર્યા પછી પસાર કરવામાં આવી છે.

૧૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી સોનીએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ મરણોન્મૂખ નિવેદનઓને ચોક્કસપણે અસ્વીકાર કરી છે કારણ કે તે કાયદાની જરૂરિયાતને સંતોષતી નથી. એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધાયેલ મૃત્યુ ઘોષણા અને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટની જુબાનીનો ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે રજૂઆત કરી છે કે, જે ડોક્ટરે મૃતક નિવેદન આપવા માટે યોગ્ય માનસિક સ્થિતિમાં હતો તેવા પ્રમાણપત્ર પર સમર્થન મૂક્યું છે, તેની સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી નથી અને તેથી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધાયેલ મૃત્યુ ઘોષણા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩)ને ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં.

૧૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી સોનીએ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩) – હિરેન ચંદ્રકાંત પુરોહિતના નિવેદનનો વધુ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે તેમના પુરાવા તબીબી કાગળો અને મૃતકની તબીબી સ્થિતિ સાથે સુસંગત નથી. જ્યાં સુધી આંક-૩૫ પરની ફરિયાદનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ડોક્ટરે, જેમણે ફરિયાદ પર એન્ડોર્સમેન્ટ કર્યું છે, એટલે કે ડૉ. હર્ષ પ્રભાકર ત્રિવેદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪) એ આંક-૪૧ પરની તેમની જુબાનીમાં સ્વીકાર્યું છે કે આવી એન્ડોર્સમેન્ટ ફરિયાદની નોંધ લીધા પછી લેવામાં આવી હતી, અને જ્યારે આવી ફરિયાદ કરવામાં આવી રહી હતી ત્યારે તેઓ સમગ્ર સમય દરમિયાન હાજર પણ નહોતા.

પોલીસ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું.આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે આવી પરિસ્થિતિઓમાં પોલીસ દ્વારા નોંધાયેલી ફરિયાદ પણ શંકાસ્પદ છે.

૧૫. એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે સામાજિક કાર્યકર સાવિત્રીબેન હરીશભાઈ મકવાણા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨)ના આંક-૩૪ પરના પુરાવાને પણ અવગણવાની જરૂર છે, કારણ કે ફરિયાદી એ સાબિત કરવામાં અસમર્થ છે કે તપાસ અધિકારી (પી.એસ.આઈ.) (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૩) દ્વારા તેમને પ્રથમ વખત હાજર રહેવા માટે શા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, કારણ કે મૃતકના મૃત્યુ નિવેદનને નોંધવા માટે એક્ટિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને બોલાવવામાં આવ્યા છે.

૧૬. પ્રતિવાદી-આરોપી વતી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સોનીએ ડોક્ટરો (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) – ડો.એન.કે.હરિયા અને (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪), ડો.એચ.પી.ત્રિવેદીના પુરાવામાં વિસંગતતા દર્શાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે તેમના પુરાવા ડોક્ટર-ડો.સતીશકુમાર પુરનચંદ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૦૧)ના પુરાવા સાથે સુસંગત નથી, જેમની એક્સ્પોઝર ડમાં તપાસ કરવામાં આવી છે અને જેમણે મૃતકનું પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું છે.તબીબી દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે તબીબી દસ્તાવેજો દર્શાવે છે કે મૃતકને હોસ્પિટલમાં તબીબો દ્વારા યોગ્ય રીતે સારવાર આપવામાં આવી ન હતી અને તબીબી સારવારના અભાવે મૃતકનું ઈજાઓને કારણે મૃત્યુ થયું

હતું.એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૦૧ દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષના તેમના પુરાવામાં પણ આવી હકીકત સ્વીકારવામાં આવી છે.

૧૭. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે બચાવ પક્ષના સાક્ષી-શાંતાબેન જાદવભાઈ (ડીડબલ્યુ-૧)ના પુરાવાને ચોક્કસપણે ધ્યાનમાં લીધા છે, જેમને આંક- ૬૨માં તપાસવામાં આવ્યા છે, જે મૃતકની માતા છે.એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તેણે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ સ્પષ્ટતા કરી છે કે જ્યારે આ ઘટના બની હતી, (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧) છોટુગર સમગર તરત જ ગુનાના સ્થળે પહોંચી ગયા હતા અને તે સમયે અન્ય પડોશીઓ પણ હાજર હતા.એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તેણે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ અને આરોપી, બંનેએ આગ ઓલવી નાખી હતી અને ત્યારબાદ મૃતકને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે તેમની જુબાની દર્શાવે છે કે મૃતક માનસિક રીતે અસ્થિર હતો અને ખૂબ જ ટૂંકા સ્વભાવનો હતો.

૧૮. વિદ્વાન વકીલ શ્રી સોનીએ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧) છોટુગર સમગરના પુરાવા પણ ટાંક્યા છે, જેમને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે અને તેમણે સરકારી પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી.

૧૯. જ્યારે સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૩૧૩ની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલા આરોપીના વધુ નિવેદનનો ઉલ્લેખ કરતાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી સોનીએ રજૂઆત કરી છે કે હકીકતમાં આરોપીએ સમજાવ્યું છે કે જ્યારે ઘટના બની ત્યારે તે ઘટના સ્થળે હાજર ન હતો અને તે મંદિર ખાતે કોઈ કામ માટે ગયો હતો અને તે સાક્ષી – છોટુગર સમગર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧) સાથે હતો.આમ રજૂ કરવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ નિર્દોષતાને માત્ર ડોક્ટરો દ્વારા નોંધાયેલા ઇતિહાસ પર આધાર રાખીને ઉલટાવી શકાય નહીં, ખાસ કરીને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે મૃતક કોઈ નિવેદન આપવાની સ્થિતિમાં નહોતી કારણ કે તેના હોઠ સહિત આખો ચહેરો બળી ગયો હતો, જેના પર પાટો બાંધવામાં આવ્યો હતો.આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે અપીલને મંજૂરી આપવામાં ન આવે.

૨૦. અમે સંબંધિત પક્ષો માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે.અમે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરતી વખતે નોંધાયેલા તારણો પણ તપાસ્યા છે.

૨૧. ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ, ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ ના ભાગ્યશાળી દિવસે ઝઘડો થયો હતો ત્યારે મૃતકને તેના પતિએ આગ ચાંપી દીધી હતી.ઉપર જણાવ્યા મુજબ, ફરિયાદી પક્ષનો કેસ મરણોન્મૂખ નિવેદનઓ

પર આધારિત છે.સૌ પ્રથમ આપણે મૃત્યુ પામેલા વ્યક્તિ દ્વારા ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ ના રોજ આંક- ૩૫ પર આપવામાં આવેલી ફરિયાદના સ્વરૂપમાં મૃત્યુ પામનાર વ્યક્તિના નિવેદન પર ધ્યાન આપીશું, જે પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર, સિટી "બી" ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો જામનગર દ્વારા પી. એસ. આઈ. - પરાક્રમસિંહ કાનુભા જાડેજા (પી. ડબલ્યુ.-૧૩) દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું.ફરિયાદની વિગતો અનુસાર, મૃતકે આ ઘટનાની વિગતવાર માહિતી આપી હતી.તે જ નીચે પ્રમાણે અનુવાદિત છે: -

“મારું નામ જશુબેન ડબલ્યુ.એફ./ઓ. છે.કાલુ અમર્શી આધાર, ઉંમર ૨૫ વર્ષ, વ્યવસાય:ઘરકામ અને મજૂરી કામ રેસી.- નં. ભૂતિયા બંગલો, ગુલાબનગર, જામનગર.

વ્યક્તિગત રીતે પૂછવામાં આવતા, હું જાહેર કરું છું અને મારી ફરિયાદ જણાવું છું કે હું મારા પતિ અને બાળકો સાથે ઉપરોક્ત સ્થળે રહું છું અને ઘરનું કામ અને મજૂરીનું કામ કરું છું.લગભગ છ વર્ષ પહેલાં મારા લગ્ન થયા હતા.મને બે પુત્રો અને એક પુત્રી છે.જેમાં સૌથી નાનો પુત્ર રાહુલ છે, જે ૩ મહિનાનો છે.તેમનાથી મોટી દીકરી ટીની અને સૌથી મોટો દીકરો દીપક છે.આપણે બધા સાથે રહીએ છીએ.મારા સાસુ-સસરા મૃત્યુ પામ્યા છે અને મારા માતાપિતા અમારા રહેણાંક મકાનની

બાજુમાં રહે છે.મારા પિતાનું નામ જાદવભાઈ અને માતાનું નામ શાંતાબેન છે.

મારા લગ્ન પછી, મારું લગ્નજીવન થોડા સમય માટે સુખેથી પસાર થયું.ત્યારબાદ, મારા પતિ મજૂરી કામ માટે જઈ રહ્યા છે અને તેઓ મજૂરી કામ સામે મળેલા પૈસામાંથી દારૂ પીતા હતા.તેથી, અમારી આજીવિકા યોગ્ય રીતે જળવાઈ નહોતી.તો, હું છૂટક મજૂરી કામ માટે જતો હતો.તેમ છતાં, મારા પતિએ દારૂ પીવાનું બંધ ન કર્યું અને જ્યારે હું તેમને સમજાવતી હતી, ત્યારે તેઓ મને મારતા હતા.તેથી, મેં આ બાબત વિશે મારા માતા-પિતાને પણ જણાવ્યું છે.

આજે સવારે લગભગ દસ વાગ્યે મારા પતિ કામ પર ન ગયા.તેથી, મેં તેને પૂછ્યું કે તે કામ પર કેમ જતો નથી.આવું પૂછતાં મારા પતિ અચાનક ઉશ્કેરાઈ ગયા અને મારી સાથે બેદરકારીથી વાત કરવા લાગ્યા અને મને મુક્કા અને લાતો મારવા લાગ્યા.તેથી, મેં તેને કહ્યું કે જો તમે કામ પર નહીં જાઓ તો અમારી આજીવિકા કેવી રીતે ચાલશે? મેં આવું કહ્યા પછી, મારા પતિએ અમારા રહેણાંક મકાનમાં પડેલા જારમાં તેમજ બોટલમાં રહેલું કેરોસીન લીધું, મારા પર છાંટ્યું અને માચીસની સળીથી મને આગ લગાડી દીધી.તેથી, હું બળવા લાગ્યો

અને મારા નિવાસસ્થાનની બહાર કમ્પાઉન્ડમાં આવ્યો અને બૂમો પાડવા લાગ્યો, તેથી અન્ય લોકો ભેગા થઈ ગયા.તેથી, મારા પતિએ મારા પર ગાદલું ઢાંકીને આગ ઓલવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.આ સમયે મારી દેવરાણીઓ/બહેનો (નાના ભાઈના સાળાની પત્ની/દેવર) – એટલે કે ભાનુ અને રાજુ પણ ત્યાં પહોંચી ગયા અને અન્ય શેરીના લોકો પણ ભેગા થઈ ગયા.તેઓએ મને બચાવી લીધો છે.મારા પતિ અને છોટુ મહારાજ મને સારવાર કરાવવા માટે અહીં લાવ્યા હતા.આ દુર્ઘટનામાં મારા મોં પર, મારા બંને હાથ પર તેમજ મારી છાતી અને પેટના ભાગો પર ગંભીર રીતે દાઝી ગયો છું.આ ઘટના મારા પતિને કામ પર જવા માટે કહેવા અને દાઝ ન પીવા માટે (મારી સાથે) બની છે.તેથી, મારા પતિ ઉશ્કેરાઈ ગયા અને મારા શરીર પર કેરોસીન છાંટ્યું અને મને મારી નાખવાના ઇરાદાથી મારા પર દિવાસળીની સળી ફેરવી.હાલમાં હું યોગ્ય સભાન સ્થિતિમાં છું.

મારી ઉપર જણાવેલી ફરિયાદ સાચી છે અને મારા દ્વારા નિર્દેશિત યોગ્ય છે.કારણ કે, મારા બંને હાથ ગંભીર રીતે દાઝી ગયા છે, તેથી મેં જમણા હાથની અંગૂઠાની છાપ તેના પર મૂકી છે, તે વાંચીને મને તે જ કહેવામાં આવ્યું હતું.

અંગૂઠાની છાપ

મારી પહેલાં. એસ.ડી./-અસ્પષ્ટ

પી. એસ. આઈ. - ઇન્વે.

સિટી બી. ડિવિઝન પોસ્ટ ઓફિસ. સેન્ટન.

જામનગર.

જમણા પગની આ અંગૂઠાની છાપ જશુ ડબલ્યુ.એફ. /ઓ. ની
છે.કારા.

જામ. સિટી 'બી' ડિવ. પો. સ્ટેશન. સી.આર. નંબર.ઈ -
૧૦૨/૧૯૯૫

આઈ.પી.સી. - કલમ ૪૯૮-એ, ૩૦૭ મુજબ

ગુનો કરવાની તારીખ અને સમય:તા. ૧૨/૦૩/૧૯૯૫ ના રોજ ૧૦
વાગ્યે૦૦ કલાક.

માહિતીની તારીખ અને સમય જે માહિતી પ્રાપ્ત થઈ છે:

તા. ૧૨/૦૩/૧૯૯૫ ના રોજ ૧૩:૦૦ વાગ્યે૩૦ કલાક."

૨૨. ફરિયાદની સામગ્રીનું વિવેચન દર્શાવે છે કે તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે અને તેમાં કોઈ વિકૃતિ નથી અને તેમાં ઝીણવટભરી વિગતો છે.અમે મૂળનું પણ અવલોકન કર્યું છે.ફરિયાદ મુજબ, જ્યારે મૃતકે તેના પતિ પર નવરા બેસી રહેવાનો અને કામ પર ન જવાનો આરોપ લગાવ્યો ત્યારે આ ઘટના બની હતી, તે સમયે આરોપી ગુસ્સે થઈ ગયો હતો અને લાત અને મુક્કા માર્યા હતા અને ત્યારબાદ તેણે તેના પર ટીન તેમજ બોટલમાંથી કેરોસીન રેડ્યું હતું અને દિવાસળીથી આગ લગાડી હતી.તેણી દ્વારા વર્ણવવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે બની રહી હતી, ત્યારે તે ખુફી જગ્યા (ફાલિયા) માં તેના રૂમમાંથી બહાર દોડી ગઈ હતી અને જ્યારે તે રડી રહી હતી અને બૂમો પાડી રહી હતી, ત્યારે નજીકના વિસ્તારના લોકો પણ ભેગા થયા હતા અને તે ક્ષણે, તેના પતિએ તેને ધાબળાથી ઢાંકી દીધી હતી અને આગ ઓલવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.તેણે તેની ભાભીઓ-ભાનુંબેન બાબુભાઈ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦) અને રાજુબેન ભૂપત (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪) અને અન્ય પડોશીઓની હાજરીનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેઓ તે સમયે ભેગા થયા હતા.તેણે એ પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે ત્યારબાદ તેના પતિ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ – છોટોગર સમગર (મહારાજ) તેને હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા હતા કારણ કે તેના ચહેરા અને હાથ તેમજ પેટ પર ગંભીર રીતે દાઝી ગયેલી ઈજાઓ થઈ હતી.તેણે એવો પણ આરોપ લગાવ્યો છે કે તેના પતિને દારૂ પીવાની ટેવ હતી, જેણે તેના પર કેરોસીન રેડીને તેને આગ ચાંપી દીધી હતી.આ

ફરિયાદમાં ડૉક્ટરની મંજૂરી છે, ૧:૧૫ બપોરના, જેમાં ઉલ્લેખ છે કે “દર્દી સંપૂર્ણપણે સભાન છે, સારી રીતે લક્ષિત સમય સ્થળ વ્યક્તિ”.

૨૩. ફરિયાદ સાબિત કરવા માટે સરકારી વકીલે (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪) – ડૉ. હર્ષ પ્રભાકર ત્રિવેદીની આંક- ૪૧ પર તપાસ કરી છે.તેમણે ફરિયાદી પક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો છે.ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેણે જુબાની આપી હતી કે મૃતક-જશુબેનને ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ના રોજ ૧૦ વાગ્યે લાવવામાં આવી હતી.૪૦ સવારે, બળી ગયેલી સ્થિતિમાં અને તેણે ઇતિહાસ નોંધ્યો છે, જે તેની હસ્તાક્ષરમાં છે.તેમણે એ પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેણીને સવારે ૧૦ વાગ્યે વોર્ડમાં દાખલ કર્યા પછી તેમને એન્ટિબાયોટિક, પીડાનાશક દવાઓ અને ઇન્જેક્શન આપવામાં આવ્યા હતા.૪૦ સવારે. તેમણે એ પણ રજૂ કર્યું છે કે ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ સુધી, મૃતક દર્દી સંપૂર્ણપણે સભાન અવસ્થામાં હતો.આંક- ૧૩ અને ૧૪ પરના તમામ તબીબી દસ્તાવેજો તેમની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે.જ્યારે તેમને આંક- ૩૫ પર ફરિયાદ બતાવવામાં આવી, ત્યારે તેમણે સ્વીકાર્યું હતું કે તેમણે દર્દીની સંપૂર્ણ સભાન અવસ્થા વિશેની ફરિયાદ પર સમર્થન કર્યું છે, જો કે તેમની કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે ફરિયાદ નોંધાયા પછી અને ફરિયાદની નોંધણી દરમિયાન તેઓ હાજર ન હતા.

૨૪. તેમની કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, મૃતકને થયેલી ઈજાઓનું સ્વરૂપ પણ બહાર આવ્યું હતું.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૃતક પા, ફા, બા, ભા અને પ

જેવા અક્ષરો/વ્યંજનોનો ઉચ્ચાર કરી શકતી ન હતી, કારણ કે તેના હોઠ ગંભીર રીતે બળી ગયા હતા અને ફાટી ગયા હતા અને તે જ શ્વાસમાં આવા વ્યંજનોનો ઉચ્ચાર કરવામાં તેને ભારે મુશ્કેલી પડી રહી હતી, જો કે તેમણે તેના સંસ્કરણમાં એટલો સુધારો કર્યો છે કે મૃતક ખૂબ જ સ્પષ્ટ રીતે બોલી રહી હતી.તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે ઇતિહાસ નોંધવાનો સમય નોંધ્યો નથી.

૨૫. આમ, આ સાક્ષીના પુરાવા પરથી એવું સાબિત થાય છે કે મૃતકના ચહેરા પર ગંભીર રીતે દાઝી ગયું હતું અને તેના હોઠ પણ દાઝી ગયા હતા.એ પણ સ્થાપિત થયું છે કે ફરિયાદ નોંધાવતી વખતે તે સમગ્ર સમય દરમિયાન હાજર નહોતો અને તેના દ્વારા એ પણ સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે ફરિયાદ નોંધાવ્યા પછી તેણે ફરિયાદ પર સમર્થન કર્યું છે.અમે મૂળ ફરિયાદ પણ જોઈ છે અને ફરિયાદના ખૂણામાં નોંધાયેલ ડૉક્ટર દ્વારા સમર્થન ઔપચારિક હોવાનું જણાય છે.આમ, ઇતિહાસનું રેકોર્ડિંગ પણ શંકાસ્પદ છે કારણ કે ઇતિહાસમાં કોઈ સમયનો ઉલ્લેખ નથી અને આ સાક્ષીએ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે સમય રેકોર્ડ કર્યો નથી.તેણે હોસ્પિટલમાં પહોંચ્યા પછી તેને દવાઓ આપ્યા હોવાનું પણ સ્વીકાર્યું છે.

૨૬. ત્યાં અન્ય એક સારવાર કરનાર ડૉક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) ડૉ. એન.કે. હરિયા છે, જેમણે આ જ હરોળમાં જુબાની આપી છે.આ સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) એ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પોતાના નિવેદનમાં

એક્ઝામિનેશન-ઇન-ચીફમાં સ્વીકાર્યું છે કે દર્દી (મૃતક)ને ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ ના રોજ લાવવામાં આવ્યો હતો અને ૧૦:૪૦ વોર્ડમાં કલાકો.તેણે એ પણ જુબાની આપી છે કે તેણીએ તેને જાણ કરી હતી કે તેના પતિએ તેના પર કેરોસીન રેડીને તેને બાળી નાખી હતી અને તે મુજબ તેણે આ ઇતિહાસ નોંધ્યો છે.તેણે એ પણ જુબાની આપી છે કે જ્યારે તેણે મૃતકની તપાસ કરી ત્યારે તેના ગુમાંગો સિવાય તેના આખા શરીરમાં દાઝી જવાની ઈજાઓ થઈ હતી અને તેના મટે તેના શરીરના ૬૦-૬૫ ટકા ભાગમાં દાઝી જવાની ઈજાઓ થઈ હતી અને તે સેકન્ડ ડિગ્રીની દાઝી જવાની ઈજાઓ હતી.તેણે એવું પણ જણાવ્યું છે કે જ્યારે મૃતકને લાવવામાં આવી ત્યારે તે સંપૂર્ણપણે સભાન હતી.તેમણે ૧૬.૦૮.૧૯૯૬ના રોજ ઇસ. ૧૨ પર ઇશ્યૂ કરાયેલ ઈજાનું પ્રમાણપત્ર સાબિત કર્યું છે, જેમાં એ વાતની પુષ્ટિ છે કે તેને કેરોસીન છાંટ્યા બાદ સળગાવી દેવામાં આવી હતી અને ૨૭.૦૩.૧૯૯૫ના રોજ તેનું અવસાન થયું હતું.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે દર્દીને લાવવામાં આવ્યો હતો ત્યારે તેમણે આંક-૧૨ અને આંક-૧૩ પર ઇતિહાસ નોંધ્યો હતો, જેમાં આરોપી દ્વારા કેરોસીન છાંટવા અને પછી તેને આગ ચાંપવા વિશે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.તેની કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં જાણવા મળે છે કે મૃતકને તેના હોઠ અને ગરદન પર સેકન્ડ ડિગ્રી બર્ન્સ થયા હતા.તેણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે આંક-૧૪ પર, આરોપીનો ઇતિહાસ તેના દ્વારા નોંધવામાં આવ્યો હતો, જેને ડાબા હાથના આગળના ભાગમાં બીજી ડિગ્રી બર્ન્સ પણ થયા હતા.તેમના દ્વારા એવું પણ જાણવા મળે છે કે તેઓ ઇતિહાસ પર પોતાની સહી કરવા વિશે જાણતા

નથી.તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે આરોપીને થયેલી ઈજાનું કારણ નોંધ્યું નથી.તેમણે મૃતકને ૬૫ ટકા દાઝી જવાની ઈજાઓ થઈ હોવાનો ઈન્કાર કર્યો છે.તેણે સ્વીકાર્યું છે કે મૃતકના મૃતદેહમાંથી કેરોસીનની ગંધ આવી રહી હતી, જો કે તેણે એક્ઝેબિટ ૧૩માં તબીબી કેસના કાગળોમાં આની નોંધ કરી નથી.તેણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે દાઝવાની માત્રા ૬૦% થી ૫૫% માં બદલી છે, જો કે તેણે ટૂંકી સહી કરીને સમર્થન આપ્યું નથી, અને તે જાણતો નથી કે તેણે શા માટે ફેરફાર કર્યો છે.તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે એક્સએચ.૧૩ અને એક્સએચ.૧૪માં તારીખો ૧૧મીથી બદલીને ૧૨મી કરવામાં આવી છે અને કોણે તારીખો લખી છે તે વિશે તેઓ અજાણ છે.તેણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે પોલીસ સ્ટેશન કોઝાલિટી વોર્ડથી માત્ર ૨૦૦ ફૂટ દૂર હતું અને જ્યારે પણ આવા મેડિકો લીગલ કેસની જાણ થાય છે ત્યારે પોલીસને તાત્કાલિક જાણ કરવામાં આવે છે અને તેણે સ્વીકાર્યું છે કે તેણે ક્યારેય સ્થળની જાણ કરી નથી અથવા તેણે ક્યારેય કોઈ ચાદી મોકલી નથી.

૨૭. આમ, આ ડૉક્ટરના પુરાવા દર્શાવશે કે તેમણે મૃતકની તારીખ નોંધ્યા હોવા છતાં, તારીખોમાં અને દાઝવાની માત્રામાં પણ ફેરફાર થયો છે.

મૃતક દ્વારા પીડિત.ઈતિહાસ ક્યારે નોંધાયો તે અંગે કોઈ સમય નોંધાયો નથી.તેના પુરાવા ડૉક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪) સાથે સુસંગત નથી, જેમણે ઉલ્લેખ કર્યો છે કે મૃતકને ૬૫ ટકા દાઝી જવાની ઈજા થઈ છે, જ્યારે તેમણે

કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં ૫૫ ટકા દાઝી જવાની ઇજાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જે ફરીથી તેમની મુખ્ય તપાસથી વિપરીત છે, જેમાં તેમણે ઉલ્લેખ કર્યો છે કે મૃતકના ગુપ્તાંગો સિવાયનું આખું શરીર બળી ગયું હતું.બળવાની માત્રા પણ બદલાઈ જાય છે અને ૬૦ ટકાથી ૫૫ ટકા સુધીનો સ્કોર થાય છે.

૨૮. આ તબક્કે, એક્સ્પોઝર ૧ પર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) ડૉ. સતીશકુમાર પુરનચંદના પુરાવાઓનો ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે, જેમણે મૃતકના પોસ્ટ મોર્ટમ હાથ ધર્યા છે.ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેમણે જુબાની આપી હતી કે નીચલા અંગો સિવાય, આખું ઉપલા શરીરને બાળી નાખવામાં આવ્યું હતું.તેણે એ પણ જુબાની આપી છે કે મૃતકનો ચહેરો તેમજ ગરદન સંપૂર્ણપણે બળી ગઈ હતી અને છાતી તેમજ પીઠ પણ બળી ગઈ હતી.તેમણે એ પણ જણાવ્યું છે કે મૃતકને ૬૫ ટકા અને બીજી ડિગ્રી સુધી દાઝી ગયા હતા.તેમણે એ પણ જણાવ્યું હતું કે મૃતક ચેપગ્રસ્ત દાઝવાથી સેપ્ટિસેમિયાથી પીડિત હતો અને તેમણે સ્વીકાર્યું હતું કે જો મૃતકને યોગ્ય સારવાર આપવામાં આવી હોત તો તેના કુદરતી માર્ગમાં થયેલી ઇજાઓ મૃત્યુ માટે જવાબદાર ન હોત.કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, તેમના દ્વારા જાણવા મળે છે કે મૃતકના હોઠ તેમજ ગરદન સંપૂર્ણપણે બળી ગયા હતા.

૨૯. આ સાક્ષીએ નીચે મુજબ સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે: -

“૮. આ પ્રકારના દર્દીને જ્યારે તેઓ હોસ્પિટલની મુલાકાત લે ત્યારે પીડા-નાશક દવા આપવી જોઈએ.આવા દર્દીઓને મોર્ફિયા અને બીજી દવાઓ આપવામાં આવે છે જેનાથી દર્દીની સ્થિતિ સુધરે છે.

શામક.આવા કિસ્સાઓમાં, જ્યારે ઈજાઓ ત્રીજા અને ચોથા પ્રકારની હોય અને જ્યારે તેને શામક દવાઓ આપવામાં આવે ત્યારે તે અમુક હદ સુધી બોલી શકશે.

તેના ચહેરા પરના હોઠ બળી ગયા હતા અને ગળાનો આખો ભાગ બળી ગયો હતો.કાનની નીચે જડબા સુધીનો ભાગ પણ બળી ગયો હતો.એ વાત સાચી છે કે જ્યારે વ્યક્તિ બોલે છે ત્યારે આ હલનચલન કાનની નીચેના ભાગથી જડબા સુધી અને જડબાની નીચે ગળાના ભાગમાં જોવા મળે છે.એ વાત સાચી છે કે જ્યારે સ્ત્રી 'પતિ' શબ્દ બોલે છે, ત્યારે તેના બંને હોઠ એક સાથે સ્પર્શ થાય છે અને જ્યારે તે 'તૂ' બોલે છે, ત્યારે તેના હોઠ ખેંચાય છે.જ્યારે આવો કોઈ દર્દી 'ફ' મૂળાક્ષર બોલે છે ત્યારે તેનું મોં ઊંધું થઈ જાય છે.એ જ રીતે જો આવો દર્દી 'માર-પીટ' (લડાઈ) બોલે તો તેનું મોં ઉપર સુધી ખુદ્ધું રહેશે અને તેના હોઠ એકબીજાને મળશે/સ્પર્શ કરશે.

૯. જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ ઉપરોક્ત ઈજાઓ દરમિયાન બોલે છે, ત્યારે તેના ચહેરા પર પીડા જોવા મળે છે.તેથી, આવા દર્દીઓ મુક્તપણે અને અસ્ખલિત રીતે બોલી શકતા ન હતા.જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ દાઝી

જાય છે, ત્યારે તેની ત્વચા ખેંચાય છે (સંકોચાય છે) અને તેની સ્થિતિસ્થાપકતા ઘટી જાય છે અને ત્વચા અને તેનો આંતરિક ભાગ દાઝ્યા પછી કઠોર સ્થિતિમાં આવે છે.આ કિસ્સામાં, થયેલી ઈજાઓ હત્યા અને આત્મહત્યામાં પરિણમી શકે છે.પરંતુ આવી ઈજાઓ આકસ્મિક ન હોઈ શકે.જસૂબેનના હાથની આંગળીઓ અને અંગૂઠા બળી ગયા હતા.તેના અંગૂઠા અને આંગળીઓના બળેલા ભાગો પર પાટા બાંધવામાં આવ્યા હતા."

૩૦. આમ આ સાક્ષીએ, જેણે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ હાથ ધર્યો છે, તેણે ખાસ સ્વીકાર્યું છે કે આવા દર્દીઓ મુક્તપણે અને અસ્ખલિત રીતે બોલી શકતા નથી.જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ દાઝી જાય છે, ત્યારે તેની ચામડી ખેંચાય છે અને તેની સ્થિતિસ્થાપકતા ઘટી જાય છે અને દાઝ્યા પછી ચામડી અને તેનો આંતરિક ભાગ કઠોર સ્થિતિમાં આવે છે.આ કિસ્સામાં, થયેલી ઈજાઓ હત્યા અને આત્મહત્યાની હોઈ શકે છે.પરંતુ આવી ઈજાઓ આકસ્મિક ન હોઈ શકે.તેના અંગૂઠા અને આંગળીઓના બળેલા ભાગો પર પાટા બાંધવામાં આવ્યા હતા.

૩૧. ફરિયાદી પક્ષે તેમના કેસને મજબૂત કરવા માટે એક સામાજિક કાર્યકર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨) – સાવિત્રીબેન હરીશભાઈ મકવાણાની પણ તપાસ કરી છે, જેની તપાસ આંક- ૩૪ પર કરવામાં આવી છે.તેઓ પરાક્રમસિંહ

કાનુભા જાડેજા (પી.એસ.આઈ.) (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૩) ના કહેવાથી હોસ્પિટલ પહોંચ્યા છે.તેણે એ પણ જુબાની આપી છે કે આંક-૩૫ પરની ફરિયાદ તેની હાજરીમાં નોંધવામાં આવી હતી.તેની કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં એવું બહાર આવ્યું છે કે મૃતકના ચહેરા તેમજ ગરદન પર પાટો મજબૂત રીતે લગાવવામાં આવ્યો હતો અને તે સાક્ષી બની શકે છે કે મૃતકના હોઠ ફાટેલા હતા અને તેની આંખો ખુલ્લી નહોતી અને જ્યારે તેઓએ તેની પૂછપરછ કરી ત્યારે તેણે તેની આંખો ખોલી ન હતી અને તે અચકાતી હતી.તેમણે એવો પણ દાવો કર્યો છે કે કોન્સ્ટેબલે મૃતકે વર્ણવ્યા પ્રમાણે જ ફરિયાદ નોંધાવી હતી.આમ, આ સાક્ષી દ્વારા કરવામાં આવેલ દાવા મુજબ, મૃતક દ્વારા વર્ણવ્યા મુજબ ફરિયાદ બરાબર નોંધવામાં આવી હતી, તે ફરિયાદ આંક-૧૮ ની સ્પષ્ટ સામગ્રી સાથે સુસંગત નથી, જે ખૂબ જ ચોક્કસ અને સંપૂર્ણ સ્પષ્ટતા સાથે નોંધવામાં આવી છે.આમ, આ સાક્ષી અને તબીબી અધિકારીઓ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી૧, ૨ અને ૧૪ દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલી તબીબી સ્થિતિને જોતાં, મૃતક માટે સ્પષ્ટ સભાન મનમાં સ્પષ્ટ રીતે બોલવું શક્ય નહોતું.

૩૨. આમ, ત્રણેય તબીબી અધિકારીઓ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી૧૨ના પુરાવાની એકંદર પ્રશંસાથી એવું સ્થાપિત થાય છે કે મૃતક સ્પષ્ટ અથવા પ્રવાહિત રીતે બોલી શકતો ન હતો.તેનો ચહેરો, હોઠ અને ગરદન ગંભીર રીતે દાઝી ગયા હતા.તેના ચહેરા પર પાટા બાંધવામાં આવ્યા હતા.તેણી અમુક

મૂળાક્ષરો/વ્યંજનોનો ઉચ્ચાર કરવામાં અસમર્થ હતી અને અસ્થિર રીતે બોલી રહી હતી.તેને દવાઓ પણ આપવામાં આવી હતી.આમ, મૃતકની તબીબી સ્થિતિને જોતાં, તે સ્વાદિષ્ટ નથી કે તેણી હતી

તેણી આટલી સ્પષ્ટતા અને સ્પષ્ટતા સાથે પોતાનું નિવેદન આપવા સક્ષમ છે.આથી, આંક- ૩૫ પર ફરિયાદની વિગતો અવિશ્વસનીય છે.

૩૩. હવે આપણે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩) – હિરેન ચંદ્રકાંત પુરોહિત દ્વારા નોંધાયેલા મૃત્યુના નિવેદન સાથે વ્યવહાર કરીશું.તેમણે ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ ના રોજ ૧૪:૦૦ વાગ્યે આંક-૧૮ પર મરણોન્મૂળ નિવેદન નોંધાવી છે.૩૦ કલાકો.આંક-૧૮ પર આ મૃત્યુ ઘોષણામાં ૨ વાગ્યે ડૉક્ટરનું સમર્થન છે.૩૦ બપોરના, જેમાં ઉદ્દેખ છે કે “દર્દી સંપૂર્ણપણે સભાન છે અને સમય, સ્થળ અને વ્યક્તિ માટે સારી રીતે લક્ષી છે.જો કે, જે તબીબી અધિકારી/ડૉક્ટરે સમર્થન કર્યું છે, તેને સાક્ષી તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી.આમ, આંક-૧૮ પર મરણોન્મૂળ નિવેદન ડૉક્ટરની તપાસ વિના શંકાસ્પદ બની જાય છે, જેમણે આવી મંજૂરી આપી છે.તેની કોસ- એક્ઝામિનેશનમાં એવું બહાર આવ્યું છે કે જ્યારે આંક-૧૮ પર મરણોન્મૂળ નિવેદન નોંધવામાં આવી હતી, ત્યારે ડૉક્ટર હાજર નહોતા.તેણે વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે નર્સ હાજર હોવા છતાં તેણે તેની પાસેથી પૂછપરછ કરી નથી કે દર્દી સભાન છે કે નહીં.તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે દર્દીની માનસિક તંદુરસ્તી વિશે આંક-૧૮ પર

લાલ પેનથી કરવામાં આવેલી સમર્થન, તે ડોક્ટર આવે તે પહેલાં તેમના દ્વારા પહેલેથી જ લખવામાં આવી હતી.તેમણે હકારાત્મક નિવેદન આપ્યું છે કે મૃતકનો ચહેરો બળ્યો ન હતો અને મૃતકની ગરદન નીચેના શરીરનો ભાગ જ બળ્યો હતો અને મૃતકના ચહેરા પર બળવાની કોઈ ઈજાના ચિહ્નો નહોતા.તેમણે એ વાતનો પણ ઈન્કાર કર્યો છે કે મૃતકના હોઠ બળી ગયા હતા અને તેના વાળ પણ બળી ગયા હતા.એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ એવા આ સાક્ષીના પુરાવા તબીબી પુરાવા અને મૃતકની તબીબી સ્થિતિનું વર્ણન કરતા ડોક્ટરોના નિવેદનથી વિપરીત છે.આમ, આ સાક્ષીના પુરાવા કે આંક-૧૮ પરના મરણોન્મૂળ નિવેદન, આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે હકારાત્મક પુરાવા તરીકે ગણી શકાય નહીં.આ સાક્ષી, જે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ છે, તેના પુરાવા દાઝી જવાની ઈજાઓના સંદર્ભમાં તબીબી અધિકારીઓની સાથે સુસંગત નથી.ઈજાઓના વર્ણનમાં મોટો વિરોધાભાસ છે.

૩૪. ફરિયાદી પક્ષે એક્સહે.૩૨ પર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧) – છોટોગર સમગરની પણ તપાસ કરી છે, જે વિરોધી બની ગયો છે.તેણે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ સ્પષ્ટ રીતે જુબાની આપી છે કે ઘટના સમયે આરોપી તેની સાથે હાજર હતો અને હોબાળો સાંભળીને બંને દોડીને ઘરે ગયા હતા અને જોયું હતું કે મૃતક સળગી રહી હતી અને તે મુજબ તેમણે ધાબળો ઓઢીને તેને ઢાંકી દીધી હતી અને ત્યારબાદ આરોપી સાથે મળીને મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ ગયા હતા.

૩૫. બચાવ પક્ષના સાક્ષી (ડીડબલ્યુ-૦૧), જે મૃતકની માતા છે, તેની એક્ઝામિનેશન ૬૨ પર તપાસ કરવામાં આવે છે.તેણે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ દ્વારા પદભ્રષ્ટ કરવામાં આવી હતી તે જ રીતે જુબાની પણ આપી છે.તેણે એ પણ જણાવ્યું હતું કે તેની પુત્રી-જશુબેન સ્વભાવે ખૂબ જ આક્રમક હતી અને વાસણો ફેંકતી હતી.તેણે એવું પણ કહ્યું છે કે તેના જમાઈ એટલે કે આરોપીને કોઈ ખરાબ ટેવ નથી.

૩૬. સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૩૧૩ની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનમાં આરોપીએ જુબાની આપી છે કે જ્યારે ઘટના બની ત્યારે તે હાજર ન હતો અને તે (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧) છોટુગર સમગર સાથે હતો અને તે બૂમાબૂમ સાંભળીને ઘરે દોડી ગયો અને ઘરે પહોંચીને તેણે તેની પત્નીને સળગતી જોઈ અને બંનેએ તેને ધાબળો ઓઢીને આગ ઓલવવાનો પ્રયત્ન કર્યો અને તે ડરી ગયો અને તેના હાથ પણ બળી ગયા.તેણે વર્ણવ્યું છે કે તે ક્ષણે તેના સાસરિયાઓ પણ ગુનાના સ્થળે પહોંચ્યા હતા અને સાસુએ તેને જાણ કરી હતી કે તેની સામે પોલીસ કેસ નોંધવામાં આવશે અને તેઓએ તેને ગુનો કબૂલ કરવા માટે ઉશ્કેર્યો હતો.તેણે સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ પોતાના નિવેદનમાં એવું પણ જણાવ્યું હતું કે, જો કોઈ આ ઘટના વિશે પૂછપરછ કરે તો

તેની સાસુએ તેની પુત્રીને તેનું નામ પૂછવા કહ્યું હતું.તેણે દારૂ પીવાની આદત હોવાનો અને તેની પત્ની સાથે ક્યારેય ઝઘડો કર્યો હોવાનો પણ ઇનકાર કર્યો છે.

૩૭. પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી. પરાક્રમસિંહ કાનુભા જાડેજા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૩) જેની આંક-૩૮ પર તપાસ કરવામાં આવે છે, તેમણે આંક-૩૫ પર ફરિયાદ નોંધાવી છે અને જુબાની આપી છે કે આંક-૩૮ પર ચાટી મળ્યા બાદ તેમણે ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ ના રોજ ફરિયાદ નોંધાવી છે.તેમણે જુબાની આપી છે કે આંક-૩૫ પરની ફરિયાદ સામાજિક કાર્યકર સાવિત્રીબેન હરીશભાઈ મકવાણા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨) ની હાજરીમાં નોંધવામાં આવી હતી.તેણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે આંક-૩૫ પર ફરિયાદ નોંધાયા પછી ડૉક્ટરનું સમર્થન કર્યું છે.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ડૉક્ટરની મૌખિક સૂચના પર કે મૃતક પોતાનું નિવેદન આપવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ છે, તેમણે ફરિયાદને આંક-૩૫ પર નોંધ કરી છે.આમ, ફરિયાદ નોંધાયા પછી ડૉક્ટરે ફરિયાદ પર સમર્થન કર્યું છે, જ્યારે (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪) – ડૉ. હર્ષ પ્રભાકર ત્રિવેદીએ સ્વીકાર્યું છે કે ફરિયાદની સમગ્ર રેકૉર્ડિંગ દરમિયાન તેઓ હાજર નહોતા.ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીના પુરાવા પરથી એવું સ્થાપિત થાય છે કે પોલીસ સ્ટેશન માત્ર ૨૦૦ ફૂટ દૂર હતું અને એવિન હોસ્પિટલમાં પોલીસ કર્મચારીઓ પણ હાજર છે અને મેડિકો-લીગલ કેસ હોવા છતાં ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીએ એ પોલીસને કોઈ ચાટી મોકલી નહોતી.આનાથી ફરિયાદી પક્ષના કેસ પર શંકા ઊભી થાય છે.

૩૮. મૃતકની તબીબી સ્થિતિનું વર્ણન કરતા પુરાવાની એકંદર પ્રશંસા પર, અમારો અભિપ્રાય છે કે મૃતક માટે કોઈપણ અસંગતતાઓ અથવા વિસંગતતાઓ વિના અથવા સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ રીતે ઘટનાનું વર્ણન કરવું અસહ્ય હતું. આંક-૧૩ અને આંક-૪૨ પરનો તબીબી ઇતિહાસ, જેને મરણોન્મૂળ નિવેદનઓ પણ કહી શકાય તે પણ વિશ્વાસને પ્રેરિત કરતું નથી. તે જ અડધા કલાકના ગાળામાં નોંધવામાં આવે છે. તબીબી ઇતિહાસ પણ કોઈ એવા સમયનો ઉલ્લેખ કરતા નથી જ્યારે તે નોંધવામાં આવ્યું હોય.

૩૯. મૃતકને ૧૦ વાગ્યે હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. ૪૦ કલાકો, ૧૨.૦૩.૧૯૯૫ ના રોજ, અને તેણી ૨૭.૦૩.૧૯૯૫ ના રોજ ૩ વાગ્યે દાઝી જવાથી મૃત્યુ પામી હતી. ૦૦ આમ, તેણી લગભગ ૧૫ દિવસથી સારવાર હેઠળ હતી અને ડોક્ટરોએ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે ૧૫ દિવસ દરમિયાન તે સંપૂર્ણપણે સભાન હતી. આમ, ડોક્ટરોએ ઇતિહાસ નોંધ્યો હોવા છતાં, તે ક્યારે નોંધાયો હતો તે સમય નોંધ્યો નથી અને ત્યારબાદ, ૧૫ દિવસના આ ગાળા દરમિયાન, જો કે તે ડોક્ટર દ્વારા કબૂલ કરવામાં આવ્યું છે કે તે સભાન રહી હતી, પરંતુ આ ઘટના વિશે ચોક્કસ નિવેદન નોંધવાનો કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો નથી. ફરિયાદી પક્ષ પણ ડોક્ટરની તપાસ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે, જેણે પ્રમાણપત્ર આપ્યું છે.

મૃતકની ચેતના, જ્યારે આંક-૧૮ પર મરણોન્મૂળ નિવેદન રેકૉર્ડ કરતી વખતે (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩) શ્રી હિરેન ચંદ્રકાંત પુરોહિત આંક-૧૬ પર.

૪૦. આ તબક્કે, આપણે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપી અને મૃતકના આચરણ પર નોંધાયેલા તારણોનો પણ ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ, જે ભારતીય પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨ની કલમ ૮ હેઠળ સંબંધિત છે. આપણે મૃતકના પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર ડૉ. સતીશકુમાર પૂર્ણચંદ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧)ના પુરાવાને પણ સંદર્ભિત કરી શકીએ છીએ. (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪) – ડૉ. હર્ષ પ્રભાકર ત્રિવેદી, જેમણે તેમની ઉલટ તપાસમાં જુબાની આપી છે કે મૃતક પર જે ઈજાઓ મળી આવી છે, તે શક્ય છે, જો કોઈ વ્યક્તિ આગ પકડે, જે પોતાના પર કેરોસીન રેડે છે અથવા કોઈ વ્યક્તિ તેના પર કેરોસીન રેડે છે, તો બેઠેલી હાલતમાં આવી રીતે દાઝી જવાની ઈજાઓ શક્ય છે. આ પુરાવા ફરિયાદમાં ઘટનાના વર્ણન સાથે સુસંગત નથી.

૪૧. ગુનાના સ્થળનું પંચનામા આંક- ૨૬ પર, જે તપાસ અધિકારી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી- દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. ૧૫) – બેદીદાન કિશનદન ચરણ જાણાવે છે કે, કેરોસીનની ગંધ ધરાવતા કપડાંના કેટલાક બળેલા ટુકડાઓ મળી આવ્યા હતા. ગુનાના સ્થળેથી બે લિટર કેરોસીન અને માચીસની પેટી ધરાવતી ટીન અને કેરોસીનની ગંધ ધરાવતી કેરોસીનની ખાલી

બોટલ પણ મળી આવી હતી.આંક-૨૬ વધુમાં પીડિતના ઘરમાં કેરોસીનની હાજરી દર્શાવે છે, જ્યાં આ ઘટના બની છે.ટ્રાયલ કોર્ટે નોંધ્યું છે કે આ તમામ પાસાઓ મૃતકના પ્રતિકારની ગેરહાજરીમાં થાય છે અને જો કેસમાં, મૃતકે તેના પર કેરોસીન છાંટતી વખતે આરોપીનો પ્રતિકાર કર્યો હોય તો કેરોસીન અન્ય વસ્તુઓ અને રૂમની જગ્યામાં ફેલાઈ શક્યું હોત પરંતુ ઘટના સ્થળેથી કંઈ મળ્યું નથી, જે સૂચવે છે કે મૃતકે પોતાની જાત પર કેરોસીન રેડીને આગ લગાવી હતી.

૪૨. આ તબક્કે, અમે મૃતકની ફરિયાદનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ, જેમાં તેણીએ ખાસ કરીને આરોપ લગાવ્યો છે કે સવારે ૧૦ વાગ્યે આરોપીએ શરૂઆતમાં લાત અને મુક્કા મારીને તેના પર હુમલો કર્યો હતો અને ત્યારબાદ તે ગુસ્સે થઈ ગયો હતો અને ટીન તેમજ બોટલમાંથી કેરોસીન રેડીને તેને આગ ચાંપી દીધી હતી અને ત્યારબાદ તે ખુફી જગ્યા (ફાલિયા) માં બહાર દોડી ગઈ હતી, જ્યાં પડોશીઓ પણ ભેગા થયા હતા.ગુનાના સ્થળનું પંચનામું અને તેણીને થયેલી ઈજાઓનું સ્વરૂપ, તેણીએ જે રીતે ઘટનાનું વર્ણન કર્યું છે, તેમાં શંકા ઊભી કરે છે અને તે શંકાસ્પદ છે કે આરોપીએ તેના પર કેરોસીન રેડ્યું હતું કે કેમ, ખાસ કરીને જ્યારે તેણીએ દાવો કર્યો છે કે કેરોસીન ટીન અને બોટલમાંથી રેડવામાં આવ્યું હતું.સરકારી પક્ષનો એવો કેસ નથી કે ખુફા પાત્રમાંથી કેરોસીન રેડવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ ટીન અને બોટલ બંનેમાં સાંકડી ખુફી જગ્યા હતી અને આવી પરિસ્થિતિમાં જ્યારે આરોપી બે પાત્રોમાંથી કેરોસીન રેડી રહી હતી

ત્યારે તેની પાસે ભાગી જવાનો અથવા બહાર નીકળવાનો સમય હતો. પીડિત પક્ષના સાક્ષી નંબર ૧૧ સિવાય, જેઓ પણ વિરોધી બની ગયા છે, સરકારી વકીલે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષી કે પડોશીઓની તપાસ કરી નથી, જેઓ ઘટના સમયે હાજર હતા. ગુનાનું સ્થળ આરોપી અને મૃતક વચ્ચેના કોઈપણ સંઘર્ષ અથવા પ્રતિકારનો સંદર્ભ આપતું નથી. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ પણ શંકાસ્પદ બની જાય છે, કારણ કે ત્યાં કોઈ નથી

આરોપીને થયેલી ઈજાઓ અંગે તપાસ કરવામાં આવી હતી, જોકે બંનેને હોસ્પિટલના એક જ વોર્ડમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને તબીબી દસ્તાવેજો દર્શાવે છે કે આરોપીને પણ મૃતક પર આગ ઓલવતી વખતે તેના બંને હાથ પર દાઝી જવાની ઈજાઓ થઈ હતી.

૪૩. આરોપી વિરુદ્ધ આઈપીસીની કલમ ૪૮૮ એ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે પણ કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. આઈપીસીની કલમ ૪૮૮ એ હેઠળ ગુનો સાબિત કરે તેવો નામમાત્રનો પણ પુરાવાનો ટુકડો નથી. મૃતકની સાચી બહેન, (પીડિત-૪) રાજુબેન, જેની તપાસ એક્સ. ૨૧ માં કરવામાં આવી છે, તે પણ મૃતકના નજીકના વિસ્તારમાં રહેતી હતી, તેણે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ સરકારી વકીલના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. મૃતકની માતાએ પણ ફરિયાદી પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી અને તેનાથી વિપરીત બચાવ પક્ષના સાક્ષી તરીકે

સાક્ષી-પેટીમાં પ્રવેશ કર્યો છે.ફરિયાદી પક્ષ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેના પુરાવાને દૂર કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે.

૪૪. ઉપરોક્ત પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, (૨૦૨૧) ૬ એસ.સી.સી. ૨૧૩ માં નોંધાયેલા જયમ્મા અને અન્ય વિ. કર્ણાટક રાજ્યના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે.કલમ હેઠળ મરણોન્મૂખ નિવેદનના પુરાવા મૂલ્યની તપાસ કરતી વખતે

૩૨ ઈવિડન્સ એક્ટ, ૧૮૭૨ના આધારે સુપ્રીમ કોર્ટે મૃત્યુ ઘોષણાના પુરાવા મૂલ્ય પર નિર્ણયની શ્રેણીનો સંદર્ભ આપ્યો છે.મરણોન્મૂખ નિવેદન કરનાર દર્દીની તબીબી સ્થિતિની તપાસ કરતી વખતે સુપ્રીમ કોર્ટે આવા મરણોન્મૂખ નિવેદનને નકારી કાઢી હતી, જોકે ડૉક્ટરે પ્રમાણિત કર્યું હતું કે દર્દી...

સભાન અને વાત કરે છે.એવું માનવામાં આવે છે કે આ સંદર્ભમાં સાર્વત્રિક ઉપયોગનો કોઈ કડક અને ઝડપી નિયમ નથી અને ઘણું બધું બળવાની પ્રકૃતિ, શરીરના અસરગ્રસ્ત ભાગ, મૃતક પર બળવાની અસર અને અન્ય સંબંધિત પરિબલો પર આધાર રાખે છે.કલમ નં. ૧૪.૩ માં, સુપ્રીમ કોર્ટે આ રીતે જણાવ્યું છે: –

“ ૧૪.૩.શામ શંકર કાંકરિયા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં, એવું ફરીથી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મરણોન્મૂખ નિવેદન એ માત્ર અપ્રમાણિત પુરાવાનો એક ભાગ છે અને અન્ય પુરાવાઓની જેમ કોર્ટને સંતોષવું

જોઈએ કે તેમાં જે કહેવામાં આવ્યું છે તે સંપૂર્ણ સત્ય છે અને તેના પર કાર્યવાહી કરવી સંપૂર્ણપણે સલામત છે.વધુમાં, પાનીનેન વિ. ગુજરાત રાજ્યના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, જેમાં આ અદાલતે મૃત્યુ ઘોષણાને સંચાલિત કરતા અગાઉના ઘણા ચુકાદાઓનો સારાંશ આપ્યો હતો, શામ શંકર કાંકરિયા (સુપ્રા) માં અદાલતે પુનરાવર્તન કર્યું::

“૧૧.....(i) કાયદાનું કે સમજદારીનું એવું કોઈ નિયમ નથી કે મરણોન્મૂખ નિવેદન પર પુષ્ટિ વિના કાર્યવાહી કરી શકાય નહીં. (જુઓ મુન્નુ રાજા વિ. સ્ટેટ ઓફ એમ.પી. [(૧૯૭૬) ૩ એસ.સી.સી. ૧૦૪);

(ii) જો અદાલતને ખાતરી થાય કે મરણોન્મૂખ નિવેદન સાચી અને સ્વૈચ્છિક છે, તો તે પુષ્ટિ વિના તેના આધારે દોષિત ઠેરવી શકે છે. (યુ.પી. વિ. રાજ્ય જુઓ.રામ સાગર યાદવ [(૧૯૮૫) ૧ એસસીસી પપર અને રામાવતી દેવી વિ. બિહાર રાજ્ય [(૧૯૮૩) ૧ એસસીસી ૨૧૧);

(iii) અદાલતે મરણોન્મૂખ નિવેદનની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવી પડશે અને ખાતરી કરવી પડશે કે ઘોષણા ટ્યુશન, પ્રોમ્પ્ટિંગ અથવા કલ્પનાનું પરિણામ નથી.મૃતકને હુમલાખોરોને જોવાની અને ઓળખવાની તક મળી હતી અને તે ઘોષણા કરવા માટે યોગ્ય

સ્થિતિમાં હતો.(કે. રામચંદ્ર રેડ્ડી વિ. પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર
[(૧૯૭૬) ૩ એસસીસી ૬૧૮) જુઓ;

(iv) જ્યાં મરણોન્મૂખ નિવેદન શંકાસ્પદ હોય, ત્યાં પુષ્ટિકરણ
પુરાવા વિના તેના પર કાર્યવાહી ન કરવી જોઈએ.(જુઓ રશીદ બેગ
વિ. સ્ટેટ ઓફ એમ.પી. [(૧૯૭૪) ૪ એસ.સી.સી. ૨૬૪];

(v) જ્યાં મૃતક બેભાન હતો અને ક્યારેય કોઈ મરણોન્મૂખ નિવેદન
કરી શક્યો ન હતો, ત્યાં તેના સંદર્ભમાં પુરાવાને નકારી કાઢવાના
રહેશે.(કાકે સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ એમ.પી. [૧૯૮૧ સપ સીએસીસી
૨૫) જુઓ);

(vi) એક મૃત્યુ ઘોષણા જે અશક્તિથી પીડાય છે તે દોષિત
ઠેરવવાનો આધાર બની શકતી નથી.(જુઓ રામ મનોરથ વિ. યુ.પી.
રાજ્ય [(૧૯૮૧) ૨ એસ.સી.સી. ૬૫૪];

(vii) માત્ર એટલા માટે કે મરણોન્મૂખ નિવેદનમાં ઘટનાની વિગતો
નથી, તેને નકારી શકાય નહીં.(જુઓ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. કૃષ્ણમૂર્તિ
લક્ષ્મીપતિ નાયડુ [૧૯૮૦ સપ સીએસીસી ૪૫૫);

(viii) એ જ રીતે, માત્ર એટલા માટે કે તે ટૂંકું નિવેદન છે, તેને કાઢી
નાખવું જોઈએ નહીં.તેનાથી વિપરીત, નિવેદનની ટૂંકીતા પોતે જ

સત્યની ખાતરી આપે છે.(જુઓ સુરજદેવ ઓઝા વિ. બિહાર રાજ્ય [૧૯૮૦ સપ સીએસીસી ૭૬૯]);

(ix) સામાન્ય રીતે મૃત્યુ પામેલ વ્યક્તિ માનસિક રીતે સ્વસ્થ છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે કોર્ટ તબીબી અભિપ્રાયની તપાસ કરે છે.પરંતુ જ્યાં પ્રત્યક્ષદર્શીએ કહ્યું છે કે મૃતક મરણોન્મૂળ નિવેદન કરવા માટે તંદુરસ્ત અને સભાન અવસ્થામાં હતો, ત્યાં તબીબી અભિપ્રાય પ્રબળ ન હોઈ શકે.(જુઓ નાન્હાઉ રામ વિ. સ્ટેટ ઓફ એમ.પી. [૧૯૮૮ સપ એસસીસી ૧૫૨]);

(x) જ્યાં ફરિયાદી પક્ષનું સંસ્કરણ મૃત્યુ ઘોષણામાં આપેલા સંસ્કરણથી અલગ હોય, ત્યાં તે ઘોષણા પર કાર્યવાહી કરી શકાતી નથી.(યુ.પી. વિ. રાજ્ય જુઓ.મદન મોહન [(૧૯૮૯) ૩ એસસીસી ૩૯૦]);

(xi) જ્યાં મરણોન્મૂળ નિવેદનના સ્વરૂપમાં એક કરતાં વધુ નિવેદનો હોય, ત્યાં પ્રથમ સમયના મુદ્દાને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ.અલબત્ત, જો મરણોન્મૂળ નિવેદનની બહુમતીને વિશ્વાસપાત્ર અને વિશ્વસનીય ગણી શકાય, તો તેને સ્વીકારવી પડશે.(જુઓ મોહનલાલ ગંગારામ ગેહાની વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય [(૧૯૮૨) ૧ એસસીસી ૭૦૦])”

જપ. કલમ નં. ૪ માં, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, કલમ નં. ૧૪.૩ જાહેર કરે છે કે મરણોન્મૂખ નિવેદન, જે નબળાઈથી પીડાય છે, તે દોષિત ઠેરવવાનો આધાર બની શકે નહીં. વધુમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે આ જ ચુકાદામાં, ફકરા નંબર ૨૨માં, વધુમાં આ રીતે જણાવ્યું છે: –

“૨૨. આ મુદ્દા પર શક્ય હોય તેટલું ધ્યાન આપ્યા પછી અને મૂળ દસ્તાવેજ આંક-પી.૫ ની ઝીણવટભરી તપાસ કર્યા પછી (તેની સામગ્રીને કન્નડ ભાષામાં સમજીને વાંચ્યા વગર, સિવાય કે ડોક્ટરની મંજૂરી અંગ્રેજીમાં છે) તેના સાચા અનુવાદ સાથે રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યો છે, અમને લાગતું નથી કે પીડિતોને ઉપરોક્ત દસ્તાવેજના આધારે અને પીડિતો ૧૧ અને પીડિતો ૧૬ દ્વારા તેની પુષ્ટિ સાથે દોષિત ઠેરવવા માટે સંપૂર્ણપણે સલામત છે. અમે ઘણા કારણોસર આપું કહીએ છીએ, જેનો સારાંશ નીચે મુજબ છે:

૨૨.૧ સૌપ્રથમ, મરણોન્મૂખ નિવેદનમાં ઘટનાઓનું વર્ણન એટલું સચોટ છે કે સામાન્ય માનસિક સ્થિતિમાં સાક્ષી પણ આટલી ચોકસાઈથી જુબાની આપે તેવી અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં. જો કે એવું કહેવામાં આવે છે કે મૃતકને પોલીસ અધિકારી દ્વારા પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ મૃત્યુની કથિત ઘોષણા પ્રશ્નો અને જવાબોના સ્વરૂપમાં નથી. પોલીસ અધિકારીના પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ વર્ચસ્વથી માત્ર એક જ દિશામાં જવાબોને અસર થઈ હોય તેવું જણાય છે.

૨૨.૨ બીજું, ઘાયલ પીડિત એક નિરક્ષર વૃદ્ધ વ્યક્તિ હતી અને તે માનવીય સંભાવનાઓથી પર દેખાય છે કે તે સક્ષમ હશે ઘટનાની મિનિટોને આટલી ઉચ્ચ ડિગ્રીની ચોકસાઈ સાથે વર્ણવો.

૨૨.૩ ત્રીજું, રેકૉર્ડ પર પૂરતા પુરાવા છે કે પીડિતને અત્યંત શામક પીડાનાશક દવાઓ આપવામાં આવી હતી. પીડિતાને શરીરના તમામ મહત્વપૂર્ણ ભાગો પર ૮૦ ટકા દાઝી જવાના કારણે, તે કાયદેસર રીતે અનુમાન કરી શકાય છે કે તે પીડામાં ધૂણી રહી હતી અને તે ખૂબ જ પીડામાં હતી અને તે ભ્રમણા અને આભાસની સ્થિતિમાં હોવાની શક્યતાને સંપૂર્ણપણે નકારી શકાય તેમ નથી. અમે પુનરાવર્તનની કિંમતે કહીએ છીએ કે ડૉક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૬) એ સમર્થન આપ્યું હતું કે પીડિત વ્યક્તિ નિવેદન નોંધાયા પછી નિવેદન કરવા માટે યોગ્ય માનસિક સ્થિતિમાં હતી, નિવેદન નોંધાયા પહેલાં નહીં – જે સામાન્ય પ્રથા છે. અમને વધુમાં એવું લાગે છે કે ઘાયલ વ્યક્તિની શક્તિઓ નાટ્યાત્મક રીતે નબળી પડી ગઈ હતી અને માહિતીપ્રદ સ્વરૂપમાં નિવેદન આપવાને બદલે તેણે દેખીતી રીતે પોલીસ અધિકારી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧) જે ઈચ્છતા હતા તેને સમર્થન આપ્યું હતું. એ વાત સાચી છે કે પોલીસ અધિકારી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧)ને કોઈ અંગત સ્વાર્થ નહોતો અથવા અપીલકર્તાઓને ફસાવવાનો કોઈ હેતુ નહોતો, પરંતુ ગુનાહિત કેસને ટૂંક સમયમાં

ઉકેલવા માટેના તેમના અતિ ઉત્સાહથી પોલીસ અધિકારી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧) એટલા પ્રભાવિત થયા હોય તેવું લાગે છે કે તેમણે નિવેદન નોંધતા પહેલાં પીડિતની તંદુરસ્તી અંગે ડોક્ટરને સમર્થન આપવા માટે કહ્યું ન હતું. તેમણે આવા નિવેદન નોંધવા માટે ન્યાયિક અથવા કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટને બોલાવવાનું પણ યોગ્ય માન્યું ન હતું, જેનાં કારણો તેમને પોતે જ સારી રીતે ખબર હતાં.

૨૨.૪ ચોથું, પીડિતના શરીરના જુદા જુદા ભાગો પર દાઝી જવાના ઘાની પ્રકૃતિના સંદર્ભમાં એક તરફ ડૉ. એ. થિપ્પેસ્વામી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૬)ના નિવેદન અને બીજી તરફ પોલીસ અધિકારી કે.વી. મલ્લિકાર્જુનપ્પા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧) વચ્ચે ગંભીર વિરોધાભાસ છે. જ્યારે ડૉક્ટર સ્વીકારે છે કે દાઝી જવાથી થયેલી ઈજાઓમાં પીડિતાના હાથનો સમાવેશ થાય છે, ત્યારે પોલીસ અધિકારી દાવો કરે છે કે તેના હાથ સુરક્ષિત હતા અને તે તેના અંગૂઠાની છાપ મૂકી શકે છે. આપણે અંગૂઠાની છાપ ખૂબ જ ઝીણવટપૂર્વક જોઈ છે અને તે એકદમ સ્વાભાવિક લાગે છે. જો તેવું હોય, તો તબીબી અધિકારી, જેનું નિવેદન ઈજાઓની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતાના સંદર્ભમાં વધુ મહત્વ ધરાવે છે, તે ખોટું સાબિત થાય છે.

૨૨.૫ પાંચમું અને સૌથી મહત્વનું એ કે પોલીસ અધિકારી કે.વી. મલ્લિકાર્જુનપ્પા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧) સ્પષ્ટપણે સ્વીકારે છે કે

તેમણે નિવેદન નોંધવા પહેલાં ઘાયલ વ્યક્તિ નિવેદન આપવા માટે યોગ્ય માનસિક સ્થિતિમાં છે કે કેમ તે અંગે ડૉક્ટર પાસેથી સમર્થન મેળવ્યું ન હતું. પોલીસ અધિકારી તેમજ ડૉક્ટર બંનેએ ડૉક્ટરના કથિત મૌખિક સમર્થનનો ઉલ્લેખ કરીને આ ગંભીર ખામીને છુપાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. એવું લાગે છે કે પોલીસ અધિકારી પરિસ્થિતિ પર સંપૂર્ણ નિયંત્રણમાં હતા અને કાનૂની ખામીને ભરવા માટે, તેમણે બાદમાં કાગળની ઉપલબ્ધ જગ્યા પર ડૉક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૬) પાસેથી સમર્થન મેળવ્યું હતું, જે દેખીતી રીતે અસામાન્ય છે અને સ્થાપિત કાનૂની પ્રક્રિયાને અનુરૂપ નથી.

૨૨.૬ છઠું, હત્યાના મૃત્યુ માટેનો કથિત હેતુ ખૂબ જ શંકાસ્પદ છે. એક પણ પુરાવો નથી, અને ફરિયાદી પક્ષે એ નિવેદનમાં સત્યની ચકાસણી કરવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો નથી કે અપીલકર્તાઓએ કેરોસીન રેડ્યું અને પીડિતાને આગ લગાડી કારણ કે તેના પુત્રએ અપીલકર્તા નંબર ૧ ના પતિ પર હુમલો કર્યો હતો અને આરોપીઓ ૩, ૪, ૦૦૦ની ચુકવણી પર આગ્રહ કરી રહ્યા હતા, જે તે હુમલાના પીડિતની સારવાર પર ખર્ચવામાં આવ્યા હતા. જ્યારે મૃતકના પોતાના પુત્ર અને પુત્રવધૂએ આ ઘટનાને નકારી કાઢી હોય અને તેના બદલે દાવો કર્યો હોય કે તેમની માતા/સાસુએ આત્મહત્યા કરી છે ત્યારે વધારે કંઈ કહી શકાય નહીં.

૨૨.૭ આંક-પી.૫ પર ભાર મૂકવાથી અમને રોકવાનું સાતમું કારણ પક્ષોનું વર્તન છે, એટલે કે, એક કુદરતી ઉપાય થવાની અપેક્ષા છે.જો તે હત્યાનો કેસ હોત અને પીડિતાનો પુત્ર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી) અને તેની પુત્રવધૂ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી) આ ઘટનાના સાક્ષી હોત, તો તમામ સંભાવનાઓમાં, તેઓએ ઘાયલને હોસ્પિટલમાં લઈ જવાની વ્યવસ્થા કરતી વખતે ચોક્કસપણે પોલીસને ફરિયાદ નોંધાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હોત.તેનાથી વિપરીત, ડૉક્ટર અને પોલીસ અધિકારીના પુરાવા સૂચવે છે કે જ્યારે મૃતકના પુત્ર, પુત્રવધૂ અને પડોશી હોસ્પિટલમાં હાજર હતા, ત્યારે કોઈએ પોલીસનો સંપર્ક કરીને આવા ભયાનક ગુનાની જાણ કરી ન હતી.એ સ્વીકારવું મુશ્કેલ છે કે મૃતકના પુત્ર અને પુત્રવધૂ ઘટનાના ક્લાકોમાં આરોપીઓ દ્વારા જીતી લેવામાં આવ્યા હતા.આ અસામાન્ય વર્તન અને વર્તન સમાંતર સંસ્કરણને ટેકો આપે છે કે પીડિતાએ આત્મહત્યા કરી હશે.

૨૨.૮ આઠમું કારણ જે આપણને મૃત્યુની કથિત ઘોષણા (દા.પુ. પી.-૫) ની સામગ્રી સ્વીકારવા માટે અનિચ્છા ધરાવતા બનાવે છે, તે એ હકીકત છે કે પીડિત, જયમ્માને ૨૨.૦૯.૧૯૯૮ ના રોજ સવારે ૧૨.૩૦ વાગ્યે સિવિલ હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવી હતી.લગભગ ૩૦ કલાક પછી ૫ વાગ્યે તેણી દાઝી જવાથી થયેલી ઈજાઓને કારણે મૃત્યુ પામી હતી.૩૦ ટું ૨૩.૦૯.૧૯૯૮ ના રોજ છું.તે ન તો

કાર્યવાહીનો મામલો છે અને ન તો ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ અથવા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૬ દ્વારા એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે તેણીનું નિવેદન (ઉદા. પી.-૫) નોંધ્યા પછી તરત જ તે બેભાન થઈ ગઈ અથવા કોમામાં ગઈ.તેથી, ફરિયાદી પક્ષ પાસે મરણોન્મૂખ નિવેદન નોંધવા માટે ન્યાયિક/કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટને બોલાવવા માટે પૂરતો સમય હતો.એ સામાન્ય જ્ઞાન છે કે આવા અધિકારીઓને તમામ ફરજિયાત પૂર્વ-જરૂરિયાતોનું પાલન કર્યા પછી મરણોન્મૂખ નિવેદનઓ નોંધવા માટે ન્યાયિક રીતે તાલીમ આપવામાં આવે છે, જેમાં તબીબી અધિકારી તરફથી પ્રમાણપત્ર અથવા સમર્થનનો સમાવેશ થાય છે કે પીડિત નિવેદન કરવા માટે યોગ્ય માનસિક સ્થિતિમાં હતો.અમે ઉમેરવા માટે ઉતાવળ કરીએ છીએ કે કાયદામાં મરણોન્મૂખ નિવેદન નોંધવા માટે ન્યાયિક અથવા કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટની હાજરી ફરજિયાત નથી અથવા ન્યાયિક અથવા કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં ન આવે ત્યાં સુધી મરણોન્મૂખ નિવેદનને પુરાવાના એકમાત્ર ભાગ તરીકે આધાર રાખી શકાશે નહીં.તે માત્ર વિવેકબુદ્ધિના નિયમ તરીકે છે, અને જો હકીકતો અને સંજોગો દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવે તો, મરણોન્મૂખ નિવેદનને પ્રાથમિકતાથી ન્યાયિક અથવા કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવી શકે છે, જેથી કાર્યવાહીના કેસમાં વધારાની તાકાત એકત્રિત કરી શકાય.

૨૩. હાઈકોર્ટના મતથી અલગ થવાનું બીજું મહત્વનું કારણ.અપીલકર્તાઓની માન્યતા છે કે જ્યારે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા રચાયેલ મત ‘સંભવિત મત’ હોય ત્યારે સીઆરપીસીની કલમ ૩૭૮ હેઠળ હાઈકોર્ટ દ્વારા ઉપયોગી તપાસની સત્તાનો નિયમિત ઉપયોગ ન કરવો જોઈએ.ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને માત્ર એટલા માટે બાજુ પર રાખી શકાય નહીં કારણ કે હાઈકોર્ટને પોતાનો મત વધુ સંભવિત લાગે છે, સિવાય કે જ્યાં ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો વિકૃતિથી પીડાય છે અથવા તેના દ્વારા કાઢવામાં આવેલા તારણો અશક્ય હતા જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું યોગ્ય વાંચન અને વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું હોય.અલગ રીતે કહીએ તો, જ્યાં સુધી હાઈકોર્ટને એવું ન લાગે કે ભૌતિક પુરાવાની સંપૂર્ણ ખોટી રીતે વાંચન કરવામાં આવ્યું છે, જેના કારણે અન્યાય થયો છે, ત્યાં સુધી ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા મત, જે કદાચ સાચો મત પણ હોઈ શકે છે, તેમાં દખલ કરવાની જરૂર નથી.આ સ્વ-સંયમ સિદ્ધાંત, અલબત્ત, હાઈકોર્ટને પુરાવાની પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની તેની સત્તાઓથી વંચિત કરતો નથી, જેમાં નિર્દોષતા સામેની અપીલમાં અને હકીકતની અલગ મક્કમ શોધ પર પહોંચવાનો સમાવેશ થાય છે."

૪૬. વર્તમાન કેસમાં પણ, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, અને મૃતકની તબીબી સ્થિતિને જોતાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે ડોક્ટરો દ્વારા નોંધાયેલ ઇતિહાસ અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ મરણોન્મૂખ નિવેદનો શંકાસ્પદ બની જાય છે અને મરણોન્મૂખ નિવેદનઓ અને મૌખિક જુબાનીમાંથી બહાર આવતા પુરાવામાં ઉત્કૃષ્ટ ગુણવત્તાનો અભાવ છે, જે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ નિર્દોષતાને ઉલટાવવા માટે પૂરતો નથી. ફરિયાદ, આંક-૩૫ અને આંક-૧૮ પર મરણોન્મૂખ નિવેદન, આંક-૧૩ અને ૪૨ (મરણોન્મૂખ નિવેદનઓ) પરનો ઇતિહાસ વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતો નથી. સમયનો ઉલ્લેખ કર્યા વિના, ફક્ત ડોક્ટરો દ્વારા નોંધાયેલા ઇતિહાસ પર આધાર રાખીને આરોપીને દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં. પોસ્ટમોર્ટમ કરનારા તબીબી અધિકારી અને તબીબો દ્વારા નોંધાયેલી દાઝવાની ઈજાઓની માત્રા પણ એકબીજા સાથે મેળ ખાતી નથી.

૪૭. સુપ્રીમ કોર્ટે ઉપરોક્ત ચુકાદામાં સ્પષ્ટ કર્યું છે કે સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ તપાસની સત્તાનો નિયમિત ઉપયોગ ન કરવો જોઈએ, જ્યાં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ અભિપ્રાય "સંભવિત અભિપ્રાય" હોય અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને બાજુ પર ન મૂકી શકાય, માત્ર એટલા માટે કે હાઈકોર્ટને પોતાનો અભિપ્રાય વધુ સંભવિત લાગે છે, સિવાય કે જ્યાં ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદામાં વિકૃતિ હોય અથવા તેના દ્વારા કાઢવામાં આવેલા તારણો અશક્ય હોય, જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું યોગ્ય વાંચન અને વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું હોય. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા

વધુમાં ચેતવણી આપવામાં આવી છે કે જ્યાં સુધી હાઈકોર્ટને એવું ન લાગે કે ભૌતિક પુરાવાઓનું સંપૂર્ણ ખોટી રીતે વાંચન કરવામાં આવ્યું હોવાને કારણે અન્યાય થયો છે, ત્યાં સુધી ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા મત, જે કદાચ સાચો મત પણ હોઈ શકે છે, તેમાં દખલ કરવાની જરૂર નથી.

૪૮. ઉપર જણાવેલ સુપ્રીમ કોર્ટની ટિપ્પણીઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અપ્રમાણિક પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, જેની ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે, અમે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને રદ કરવા માટે તૈયાર નથી, જેમાં પ્રતિવાદી-આરોપીની તરફેણમાં નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રમાં એ સામાન્ય છે કે જો બે મંતવ્યો શક્ય હોય, તો આરોપીને નિર્દોષ જાહેર કરતી ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા મંતવ્યને અપનાવવું પડે છે.

૪૯. ઉપરોક્ત ચર્ચા માટે, અમને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશમાં દખલ કરવાનું કોઈ યોગ્ય કારણ દેખાતું નથી. પરિણામે, વર્તમાન અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.

૫૦. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી, જો કોઈ હોય તો, સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને તાત્કાલિક પરત મોકલવામાં આવશે.

સહિ/ –

(એ. એસ. સુપેરિયા,

સહિ/ –

નામદાર ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિશા એમ. ઠાકોર

મહેશ/૧૩

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.